

VII. Ifjúsági Találkozó
Burgenlandi Ifjúsági Találkozó
Magyar Fiatalok Határok Nélkül Alapítvány

VETÉLKEDO

1. A tartomány alábbi megnevezései közül melyik helytelen?
 - Burgenland
 - Orvidék
 - **Vendvidék**
 - Felsoorvidék
 - Várvidék
 - Gradišce
 - Gradišcansko
 - Hradsko

2. Melyik két városi rangú település található a tartomány területén?

Kismarton

Ruszt

-
3. Mennyi a horvát és a magyar lakosság százalékos aránya Burgenlandban? (félkerekítve)

Horvátok: **5,9%** _____

Magyarok: **2,4%** _____

4. Karikázd be annak az öt híres magyarnak a nevét, akik Burgenlandban éltek és/vagy alkottak!
 - **Faludi Ferenc (költő)**
 - **Kincs István (író)**
 - Reichl Ferenc (építész)
 - **Almásy László (Afrika-kutató)**
 - Tolnai Ottó (költő)
 - Buzánszky Jenő (labdarúgó)
 - **Liszt Ferenc (zenész)**
 - Dessefszky Arisztid (honvéd tábormegvezető)
 - Neumann János (matematikus)
 - **Somogyi József (szobrászművész)**

5. a, A fentiekén kívül ismersz-e olyan magyar származású hírességet, akinek neve Orvidékhez kötődik?

Pl.: Almásy László (felfedező), Faludi Ferenc (költő), Kitaibel Pál (botanikus)

5. Sorolj fel négy várat/kastélyt, amely a Várvidéken található!

Esterházy-kastély

Németújvár várkastélya

Lánzsér várrom

Fraknó vára

STB.

6. Melyik két század folyamán került Orvidék ideiglenesen Ausztria, illetve Franciaország megszállása alá?

15. század (Ausztria)

19. század (Franciaország)

7. Melyik a legjellegzetesebb és legelterjedtebb gazdasági tevékenység a tartományban?

Belterjes mezőgazdaság (szőlő, bor, búza, cukorrépa)

8. Melyik Burgenland legmagasabb pontja? Hány méter magas? (kerekítve)

Írott-ko (884 méter)

9. Honnan ered az 1922. óta használatos Burgenland elnevezés? Magyarázd meg!

Az új tartomány 1922-ben elfogadott neve onnan ered, hogy mind a négy magyar vármegye német neve, melyből területet szántak neki, a *-burg (vár)* szóval végződik: *Komitat Pressburg* (Pozsony vármegye), *Komitat Wieselburg* (Moson vármegye), *Komitat Ödenburg* (Sopron vármegye) és *Komitat Eisenburg* (Vas vármegye). Az eredeti elnevezés Vierburgenland lett volna, utalva a négy vármegyére, mivel azonban a véglegesen megállapított határok közé nem került Pozsony megyéből semmi, ezért a szám a név elejéről elmaradt.

10. Ki az a híres személy, akit szemspecialistaként a „szegények orvosának” neveztek?

Batthyány-Strattmann László

11. Mi volt a Lajtabánság? Kik és miért alapították?

A békeszerződésben odaítélt területeket 1921. augusztusában kellett volna az osztrákoknak átadni. A hó végére tervezték az átcsatolást, és a reguláris magyar csapatok kiürítették Burgenlandot. Ezt a pillanatot használták fel az irreguláris magyar különítmények és visszafordulásra kényszerítették az osztrák csendőroket, bitrukukba vették a területet, majd október 4-én kikiáltották a független és semleges Lajtabánságot, ami rövid ideig ténylegesen fennállt. A bánság október 13-án szűnt meg létezni.

12. Megközelítőleg hány magyar nemzetiségű él Burgenlandban?

Kb. 4000 fő

13. Mírol híres a burgenlandi eredetű Liszt Ferenc? Írd le pár mondatban!

A magyar Liszt Ádám és az osztrák Lager Mária Anna gyermekeként 1811-ben az ausztriai Doborjánban (Raiding) jött világra, ahol édesapja az Esterházy család birtokán szolgált. A szülők figyelmet fordítottak a kis Franci nevelésére. Először zongoraleckéit édesapja adta, aki maga is több hangszeren játszott, és csellista volt egykor a kismartoni zenekarban. A tehetséges fiú soproni és pozsonyi koncertje idején még 10 éves sem volt, de

határozottan állt ki a közönség elé, és gyönyörű játékaival olyan sikert aratott, hogy további zenei tanulmányaihoz magyar fourak ajánlottak föl ösztöndíjat. Apjával 1822-ben Bécsbe ment, ahol Carl Czernynél és Antonio Salierinél tanult. Mestereinél igen jó kezekben volt zenei fejlődését illetően. A szerepléshez szokott gyermek Bécsben is koncertezett. 1823 májusában először lépett fel Pesten. Oszel a Luigi Cherubini vezette párizsi Conservatoire-ban és így magánúton folytatta tanulmányait. Párizs, "a fény városa" a pezsgő szellemi élettel minden művészre nagy hatással volt. Liszt további életét és fejlődését is döntően befolyásolta a francia főváros szellemi és művész elitje. Több európai országban is koncertezett virtuozitásával ámulatba ejtve közönségét. Édesapja 1827-ben bekövetkezett halála után édesanyja is Párizsba költözött. Ebben az időben a tehetséges fiatal ember arisztokrata családoknál zongoraleckéket adott, és rengeteget olvasott. Először magyar vonatkozású műve is megszületett: variációkat komponált, melyekhez Bihari János és Fáy László verbunkos dallamai szolgáltak alapul. A korszak zenei életének kiválóságai hatottak művészi fejlődésére. Magánélete is átalakulóban volt. Marie d'Agoult-val Svájcba költöztek. Három gyermekük született. Liszt sokszor hónapokig távol volt családjától koncertkörútjai miatt. Sikeres hangversenyei Párizstól Bécsig, Milánótól Pestig újabb elismertséget szereztek. Humánus megnyilatkozásainak egyik szép példája volt: a Doborjánba látogató Liszt adakozott a templom orgonájára és adományokat adott a szegényeknek. Pályafutása során több ízben is adott jótékonyági koncertet, pl. a pesti árvíz károsultjainak javára, vagy pl. a Nemzeti Zenede létesítésére. Időközben karmesterként is bemutatkozott. A pergo élet korszakát váltotta weimari karmesteri idoszaka. Akkortájt több időt tudott zeneszerzésre fordítani. Nagy hatással volt rá a Richard Wagnerrel kötött barátsága. Közben megismerkedett Sayn-Wittgenstein hercegnével. Kapcsolatuk elmélyült, s Liszt követte az asszonyt Rómába, ahol ideje nagy részét egyházi zenék (pl. oratóriumok) komponálásának szentelte. A római katolikus egyház kisebb rendjeinek felvétele után a Vatikánba költözött. Az egyházi zene megreformálásán fáradozott. Egyik - ebben az idoszakban komponált - jelentős művét, a *Szent Erzsébet legendáját* maga vezényelte Pesten, ahol magyar kapcsolatai is újjáéledtek. Károly Sándor nagyherceg ajánlatára visszatért Weimarba. Ezt követően sokat utazott Róma, Weimar és Pest között. Egy ilyen utazás alkalmával meghalt és tüdőgyulladásban elhunyt.

14. Milyen történelmi esemény köti össze Sopront és környékét a mai Orvidékhez?

A velencei jegyzőkönyv értelmében 1921. december 14-e és 16-a között Sopron és környékének lakossága népszavazáson döntötte el, hogy összesen 257 km² Magyarországhoz vagy Ausztriához tartozzon-e. Ez volt a trianoni békediktátum egyetlen komolyabb területi revíziója, amit a nagyhatalmak tartósan elfogadtak. (Érdekes, hogy a vitatott körzet lakossága magyar érzelmei ellenére ekkor német nemzetiségű volt, ill. Kópháza horvát többségű). Bár a kisebb községekben általában Ausztria felé billent a mérleg (lásd az eredményeknél), ám végül Sopron magyarpárti többsége bizonyult döntőnek. Az országgyűlés a soproni népszavazás emlékének törvénybe iktatásáról szóló 1922. évi XXIX. törvényben a Civitas fidelissima, azaz a Leghűségesebb város címmel jutalmazta Sopront, ahol a 61 méter magas Tuztorony déli részén ezután alakították ki az ún. Huségkaput.

15. Az 1920-as trianoni békeszerződés következtében mennyi lakost és abból mennyi magyart adtak át Ausztriának?

358.000

30.000

16. Melyik híres család kastélya található meg Kismartonban?

Esterházy-család

17. A Fertő-tó megközelítőleg mekkora területe tartozik ma Ausztriához? (arány)

4:5 része

18. Melyik századtól fogva került kisebbségbe az orvidéki magyarság? Milyen tényezők vezethetők ez vissza?

15. század

A Mátyás király és IV. Habsburg Frigyes közti háború idején elpusztult lakosság pótlására a végvidék földbirtokosai által alkalmazott újratelepítésnek „köszönhetően” Orvidék mai területén a magyarság már a XV. század végén kisebbségbe került. A németek által lakott terület határvonala lényegében az idő tájt alakult ki. A magyarlakta vidékek — Fertőzug, Kismarton környéke, Felsőpulya és környéke, a Pinka völgye, Németújvár —

kivételével, Őrvidék lényegében német nyelvű lett. A Felsőőr környéki legnagyobb magyar népcsoportot a Pinka völgyi magyarság folyosója kötötte össze a Nyugat-Dunántúl magyarságával.

19. Milyen sportágakban tekinthetők ellenfelünknek az osztrákok? Sorolj fel legalább ötöt!

Labdarúgás, kézilabda, jégkorong, kosárlabda, asztalitenisz

20. Milyen ausztriai székhelyű cégeket ismersz? Sorolj fel legalább ötöt!

Providencia, AGM, Strabag, Hervis, Interspar, Almdudler, Steffl, KIKA, STB.

KVÍZKÉRDÉSEK:

1. Mikor alakult meg az autonóm Lajtabánság?

1956 1945 **1921** 1867

2. Melyik település nem Burgenland területén található?

Gyanafalva **Bécsújhely** Nezsider Ruszt

3. Melyik határátkelohely nem Ausztria irányába vezet?

Fertőújlak **Hercegszántó** Kópháza Hegyeshalom

4. Hogyan nevezzük az osztrák szomszédainkat?

Barátok Testvérek **Sógorok** Pajtások

5. Mikor csatlakozott Ausztria az Európai Unióhoz?

1986 1978 2000 **1995**

6. Hogyan írjuk helyesen?

Esterházy Eszterházy Esterhazy Eszterházi

7. Mekkora Burgenland népsűrűsége?

100 fo/km² 50 fo/km² 120 fo/km² **70 fo/km²**

8. Melyik magyar vonatkozású „szokást” tartanak nagy becsben a helyi magyarok?

Ijjászat Szövés-fonás **Csárdás** Borászat

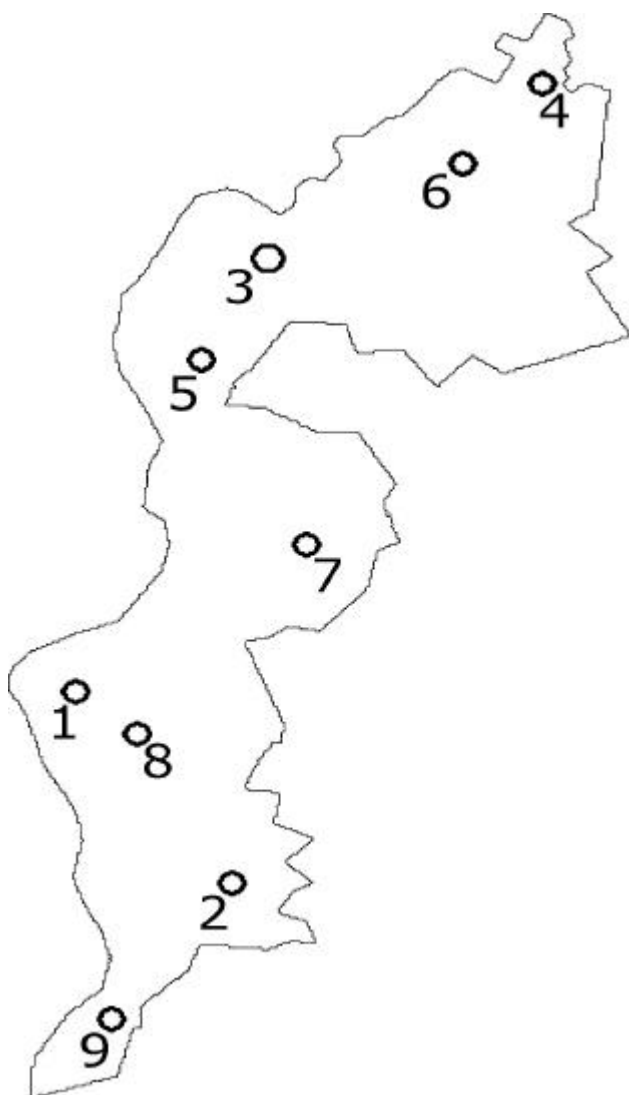
9. Melyik vármegyénk nevéből nem ered az osztrák Burgenland kifejezés?

Zala vármegye Pozsony vármegye Moson vármegye Sopron vármegye

10. Hogyan hívják az aktuális tartományi kormányzót?

Alfred Gusenbauer **Hans Niessl** Heinz Fischer Erwin Pröll

VAKTÉRKÉP

Gattendorf- Lajtakáta (4)

1209-ben Kata néven említik először. Területe már a bronzkorban lakott volt, leletei alapján a gátai kultúra névadó lelőhelye. A 11. században besenyo határortelepülés volt. 1146-ban a falunál gyülekeztek II. Géza csapatai, hogy összecsapjanak Jasomirgott herceg bajor-osztrák seregével. A csata a magyar sereg teljes győzelmével végződött. 1529-ben a Bécs ellen felvonuló török csapatok felégették, pusztává tették. 1535-40 között horvátokat telepítettek az elpusztult lakosság helyébe. A Runy, Madocsy, Babocsay, vajay családok voltak birtokosai. 1910-ben 1105 német, horvát és magyar lakosa volt. A trianoni békeszerződésig Moson vármegye Rajkai járásához tartozott, a békediktátum után Ausztriához csatolták.

Neusiedler- Nezsider (6)

Eredetileg gyepüvidéki besenyo település, első említése 1209-ből Villa Sumbotheil (Szombathely) néven, ami piactartási jogára utal. A valószínűleg fejlett települést a tatárjárás söpörte el, ezt követően német telepesek népesítik be (1282-ben már újra él a falu, melyet ekkor már németül Újtelep-nek hívnak), német lakosait egy 1313-as oklevél, mint vendégeket (hospites) említi. I. Ferdinánd borkiviteli joggal ruházta fel. A hódoltság idejéig nem terjedt ki, de a község a végvári

portyákat surun elszenvedte, a Tábor-dombon működő orálásból füstjelekkel figyelmeztettek a török veszélyre. Birtokosai 1600-ban Nádasdy László, 1644-ben Lippay Gábor, 20 év múlva a Széchenyi-család. 1679-ben Szécsényi György győri püspök a budai jezsuita rendházra hagyományozta a zálogjogot. 1683-ban a törökök bécsi hadjáratuk kapcsán elpusztították a falut. Az osztrák közigazgatásban, nem sokkal az elcsatolás után (1926-ban) városi rangot kapott. Az evangélikus templomot csak 1987-ben avatták fel.

Eisenstadt- Kismarton (3)

A soproni határátkelotól 12 km-re északra, a Lajta-hegység déli lábánál a Vulka völgyében fekszik. 1118-ban III. Lipót babenbergi orgróf csapatai lerombolták, 1241-ben a tatárok pusztították el. 1371-ben kiépült a várost övező védőfal. 1405-ben Vilmos osztrák herceg foglalta el. 1388-ban Luxemburgi Zsigmondtól vásártartási jogot kapott. 1388 és 1392 között a Kanizsaiak építettek várat a mai kastély helyén. 1451-ben Mátyás lemondott róla III. Frigyes javára a korona fejében. 1482-ben Mátyás haddal foglalta vissza, majd 1490-ben I. Miksa német-római császár ismét elfoglalta és csak 1622-ben került vissza Magyarországhoz. 1589-ben tuzvész pusztította. 1648-ban szabad királyi város lett. 1683-ban Thököly foglalta el. 1704-ben falai alatt szenvedett vereséget Károlyi Sándor kuruc serege a császáriaktól. 1776-ban tuzvész pusztított. Itt alkotott Haydn 1761 és 1790 között. 1910-ben 3073 lakosából 2074 német, 834 magyar és 101 horvát volt. A trianoni békeszerződésig Sopron vármegye egyik járásának székhelye volt. 1921-től Ausztria része, 1925-től Burgenland tartomány székhelye (előtte Savanyúkút/Bad Sauerbrunn). 2001-ben 11 334 lakosából 9960 német, 533 horvát, 373 magyar, 44 szlovák, 25 cseh, 17 szlovén volt.

Mattersburg- Nagymarton (5)

Nevét Szent Márton tiszteletére szentelt templomáról kapta, Már az ókorban lakott hely volt, területén római és longobárd sírok kerültek elő. A nevét viselő család egykori birtokközpontja. Egykor vára és erődtemploma is volt, melyek 1294-ben a Németújvári viszály idején pusztultak el. 1774-ben és 1856-ban nagy tuzvészek pusztították el. A 19. században keménycserépezem működött itt, amelyet Ziegler János alapított 1815-ben vagy 1818-ban. Kissé sárgás színezetű edényei a bécsi porcelángyár klasszicista stílusát. Neves szülőtte Kitaibel Pál botanikus.

Oberpullendorf: - Feldopulya (7)

Már Kr. e. 500-óta vasércet termeltek környékén. Határorfalu lett, lakossága a királytól nemesi rangot kapott, ezért évszázadokig a „nemes” eltag szerepelt nevében. Lakosai megmenekültek a török pusztításoktól, így magyar nyelvsziget maradt. 1893-ban Ferenc József és Vilmos császár a Kórház-dombról figyelte a zajló hadgyakorlatot. 1910-ben 868 lakosából 800 magyar volt. 1975 óta város. 2001-ben 2793 lakosából 1860 német, 603 magyar, 232 horvát volt. Az itt található Rohonczy-kastély a 17. században épült egy középkori épület felhasználásával. Ma gazdasági foiskola.

Pinkafeld- Pinkafo (1)

A honfoglaláskor német lakossága elmenekült. A tatárjárás után ismét németekkel telepítették be. 1289 és 1291 között Ausztriához tartozott, majd a hainburgi békeszerződés értelmében várat lerombolták. 1346-ban Nagy Lajos királytól kiváltságokat kapott, 1417-ben függetlenítették Borostyánko várától. 1459. április 11-én a város mellett zajlott a Hunyadi Mátyás és III. Frigyes seregei között vívott győztes csata. 1490 és 1644 között ismét Ausztriához tartozott. 1529-ben és 1532-ben a török rombolta le, privilégiumait 1551-ben I. Ferdinánd állította helyre. 1683-ban Thököly támogatása miatt a császári csapatok kétszer is kifosztották. 1736. június 21-én és 1817.

február 2-án tuzvész pusztította. 1910-ben 2881 lakosából 2400 német és 370 magyar volt. A trianoni békeszerződésig éhez tartozott. Itt hunyt el gr. Batthyány Milósné gr. Széchenyi Franciska, Széchenyi István novére a község nagy jótevője.

Oberwart- Felsőor (8)

Elször a 11. században a gyepukapuk védelmére telepítettek ide határoröket. A hagyomány szerint eredetileg mai helyétől 3 km-re északnyugatra feküdt. 1289-ben I. Albert osztrák herceg elpusztította, ezután valószínűleg székely határoröket telepítettek ide. Kiváltságait királyaink megerősítették. 1532-ben feldúlta a török. A 16. században lakossága protestáns hitre tért át. 1605-ben Bocskai oldalán harcoltak lakói. 1663. november 1-jén Tormássy Péter vasvári prépost 500 német katonával megrohanta, a református papot és a tanítót eluzte és a plébániát lerombolta. 1705-ben lakossága a kurucok mellé állt. 1706. február 15-én Heister tábornok csapatai megtorlásul feldúlták és kirabolták. Csak 1774-ben építhették fel a református templomot. 1809-ben Napóleon csapatai fosztogattak. 1841-ben vásártartási jogot kapott. 1848-ban a lakosok egy huszárcsapat segítségével megsemmisítettek egy horvát csapatot. 1910-ben 3912 lakosából 3039 magyar és 842 német volt.

Güssing- Németújvár (2)

1459-ben itt találkoztak a Mátyás ellen összeesküvő fourak. 1495-ben a királyi seregek ostromolták, mire az meghódolt. 1524-től a Batthyány család birtoka. A török harcokban fontos szerepe volt, a 18. századra azonban jelentősége megszűnt és 1778-tól falait bontani kezdték. 1910-ben 2184 lakosából 1175 német és 984 magyar volt. 2001-ben 27 199 lakosából 23 821 német, 2489 horvát, 302 magyar, 34 cigány, 23 szlovén, 15 szlovák, 14 cseh volt. Itt született Faludi Ferenc költő.

Jennersdorf- Gyanafalva (9)

Szentgotthárdtól 12 km-re délnyugatra a Rába bal partján fekszik. Ercsenye (Henndorf im Bgld.), Köröstyén (Grieselstein) és Raks (Rax) települések tartoznak hozzá. Római katolikus temploma 1780 és 1800 között épült. 1910-ben 2106, többségben német lakosa volt, jelentős magyar kisebbséggel. A trianoni békeszerződésig Vas vármegyéhez tartozott. 1921-óta járási székhely, 1977 óta város